

18. søndag efter trinitatis

Tid og sted: 30/9 2018 i Jerlev og Ødsted

Skriftlæsninger

Sl 121: Jeg løfter mine øjne mod bjergene

1 Joh 4,12-16a: Vi kender og tror på den kærlighed, Gud har til os

Joh 15,1-11: Jeg er vintræet, I er grenene

Salmevalg

749: I østen stiger solen op

21: Du følger, Herre, al min færd

368: Vintræ og grene og frugt hører sammen

292: Kærligheds og sandheds ånd

335: Flammerne er mange

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes

Jesus sagde: »Jeg er det sande vintræ, og min fader er vingårdsmanden. Hver gren på mig, som ikke bærer frugt, den fjerner han, og hver gren, som bærer frugt, den renses han, for at den skal bære mere frugt. I er allerede rene på grund af det ord, jeg har talt til jer. Bliv i mig, og jeg bliver i jer. Ligesom en gren ikke kan bære frugt af sig selv, men kun når den bliver på vintræet, sådan kan I det heller ikke, hvis I ikke bliver i mig. Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre. Den, der ikke bliver i mig, kastes væk som en gren og visner; man samler dem sammen og kaster dem i ilden, og de bliver brændt. Hvis I bliver i mig, og mine ord bliver i jer, så bed om, hvad I vil, og I skal få det. Derved herliggøres min fader, at I bærer megen frugt og bliver mine disciple.

Som Faderen har elsket mig, har også jeg elsket jer; bliv i min kærlighed. Hvis I holder mine bud, vil I blive i min kærlighed, ligesom jeg har holdt min faders bud og bliver i hans kærlighed. Sådan har jeg talt til jer, for at min glæde kan være i jer og jeres glæde blive fuldkommen.«

Prædiken

Når vi ber, så folder vi som regel hænderne og bøjer hovedet. Jeg tænker, at vi med sådan en kropsholdning forsøger at vise ydmyghed, måske endda selvkontrol. Eller vi forsøger at holde bønnen privat. Bønnen er min egen, og den kommer som sådan ikke andre ved.

Men bøn er et råb om hjælp. Den er ikke en øvelse i selvkontrol: Jeg løfter mine øjne mod bjergene; hvorfra kommer min hjælp? Det med at søge hjælp er forbundet med at se op og strække armene i vejret. Sådan er det fra vores første år; så snart spædbarnet har forstået, hvem der hjælper, når det er ked af det, så kigger det op på forældrene og strækker armene i vejret. Det betyder hjælp!

Konfirmanderne og jeg var i Viborg Domkirke i forrige uge. Et af kalkmalerierne i den prægtigt udsmykkede kirke forestiller Jesus bedende skærtorsdag nat. Han ligger på knæ, ser op og strækker armene i vejret.

Spædbarnet kan ikke selv kravle eller klatre op til mor eller far, og den, der bønfalder om hjælp, kan ikke selv tage

hjælpen. Men vi strækker os imod den hjælpende for at vise, med hele vores krop, at vi længes efter, at hjælpen kommer til os. Bevægelsen er på én gang en stræben og en åbenhed for modtagelse.

På samme måde er bønnens grundtilstand en rækken ud efter hjælp; og man kan måske sige, at bøn er at åbne sig selv for det, der kommer. At gøre hjælpen nærværende. At give hjælpen et sted. Og når vi søger hjælp, så ser vi op... op mod solen!

I årtusinder har solen symboliseret Guds kraft. Når mennesker skulle bede til guderne, vendte de sig oftest mod himmellegemerne. Solen, månen og stjernerne.

I Yoga er solhilsenen en kendt øvelse, så det med at vende os mod solen er ikke fremmed for os. Og de fleste af os kender sikkert oplevelsen af at sidde på en bænk en kølig efterårsdag og lade sig varme af solens livgivende stråler. Det er ikke tilfældigt, at vi vender os mod himlen, og strækker armene op, når vi søger hjælp, for det er fra solen, at lyset og livet kommer.

Solen lyser op og giver varme og liv. Lyset og varmen er næring. Planterne lever af den næring, og det gør vi også. Vi ved, hvordan tungsind og depression oftest hører den mørke vinter til, så mange tager på solferie eller anskaffer sig sådan et lysapparat, som kan kompensere for det manglende sollys. Solen giver næring og liv, det er en dyb erfaring i os alle, og som sådan har solen, som sagt, i generationer symboliseret Guds kraft. Solguden var oftest i det mytologiske gudepanteon, altså gudsforsamlingen, den øverste Gud.

Jeg løfter mine øjne mod bjergene, hvorfra kommer min hjælp? Sådan spurgte de gamle, når de gik ud på farefulde rejser. Hvorfra kommer min hjælp? Og svaret lød: Min hjælp kommer fra Herren, himlens og jordens skaber.

Det svar går bag om solen. Det er ikke blot solen som symbol på Gud. Svaret rækker ud efter den Gud, der har *skabt* solen og dermed *styrer* den. Det er ikke solen, der er Gud; der er derimod den, der har bestemt, at den skulle være der.

Og den Gud er dig nær, som din skygge; som den skygge, solens stråler kaster af sig. Gud er din silhuet. Ordene fra de gamle lød: Herren er din skygge ved din højre side. Jo, sådan kan vi henvende os til Gud, og sådan kan vi føle Guds nærvær, som en kraft, der omslutter os, hvor end vi går, eller hvad end, vi har gjort. Vaya con Dios, siger de på spansk, gå med Gud. Det er ment både som en velsignelse og en opfordring: Må Gud være med dig og bed om Guds hjælp på din vej.

Det er meget sådan, jeg selv mærker et gudsnærvær i mit liv. Jeg henvender mig i bøn; og jeg hører egentlig ikke noget svar; men jeg har en fornemmelse af, at Gud går med, og at Gud lytter til mig, og når Gud lytter, så åbner jeg mig for et større liv.

Solens livgivende lys og varme er et billede på Guds nåde. Men der er perioder i livet, hvor vi går igennem kolde og mørke dage; hvor vi ikke ænses solens stråler, og hvor vi slet ikke tør stole på, at Gud er os nær, at Gud går med os, at Gud er nær som vores skygge. Når solen ikke skinner forsvinder skyggen.

Og når vi løfter vores ansigt mod himlen, når vi ser op mod bjergene, og vi råber: Hvor skal min hjælp komme fra? Så har vi intet svar. Alt er mørkt og tavst som døden. Solen skinner ikke om natten, i vinterhalvåret må vi dagligt længes efter mere lys; og sådan er det også med Gud; med livsglæden og livsmodet; med troen, håbet og kærligheden. Det kan alt sammen synes så fjernt, og de mennesker, vi har så tæt på, føler vi os ikke rigtigt forbundet med. Måske er de optaget af noget andet. Måske er de på vej til et nyt sted i livet, og der er ikke plads til mig på det sted. Sådan kan det føles.

Men da taler Gud til os, og ordene kommer fra Jesus selv. Han siger: Jeg er vintræet og I er grenene. Min far er vingårdsmanden. Han passer og plejer jer, og renser hver gren for at den skal bære frugt. Jeg er vintræet, og I sidder som grene på mig, der får kraft og næring.

Ligesom solen giver også vintræet liv, så grenene vokser, der sættes blomster, blade springer ud, og grenen bærer frugt.

Sådan er det med os, vi sidder som grene på træet; vi sidder her hver især på bænken, og i det fællesskab vi har her lige nu, suger vi næring til os. Det er Jesus, der er stammen; vi er samlet om ham. Det vil sige, at vi er et fællesskab i kraft af, at vi er samlet om Jesus. Det er måske særligt på de dage, hvor vi løfter ansigtet mod himlen og råber i fortvivlelse, fordi vi ikke synes, der er plads til os nogen steder; det er måske særligt på de dage, hvor vi har brug for at vide, at vi er med – i et fællesskab!

I det fællesskab, hvor vi er sat som grene på vintræet, skal vi ikke præstere; vi er ikke med i fællesskabet for at gøre noget bestemt, for at udfylde en ganske bestemt rolle, eller fordi vi kan noget helt særligt; nej! Vi er med i fællesskabet for at være til, for at leve i det, med kærlighed til hinanden. Det er vores liv, det er vores næring, når solen går ud, og der runger et ekko af vores fortvivlede kalden i bjergene.

I den tid, vi lever i, tales der meget om, at vi skal tilegne os kompetencer. Vi skal fremelske vores evner, så vi får succesfulde liv. Vi skal måske ligefrem præstere det

ekstraordinære. Vi skal rage ud, hæve os over den grå mængde og vise, hvad der er særligt ved os.

Når vi fokuserer så stærkt på vores særlige evner, så kommer vi også til at stå meget alene. Hvis vores succes i livet afhænger af vores evner, så risikerer vi at brænde ud, at gå ned med stress, eller at blive ramt af angstpsykoser. Med Jesu ord, så risikerer vi, at vi går ud, og at vi ingen frugt bærer.

Jesus taler omvendt; han siger: I bærer frugt, fordi I er med i fællesskabet, fordi I er knyttet til mig og til hinanden. Det er altså vores succes; det er det, der gør os til noget særligt, og det er det, der gør, at livet er livet værd. Lad os derfor blive i kærlighed, for dér er livet. Amen.

Lovprisning

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen,
således også nu og altid
og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Vor Herre og himmelske Gud. Du er vintræet, og vi er grenene. Giv os næring, så vi bærer frugt. Lad os leve af din kærlighed, så vi elsker og lever; lige her, midt i din og vores verden.

Lad Helligånden sammenknytte os. Lad Helligånden virke i mangfoldigheden, så hvert eneste menneske føler sig indlemmet i kærlighedens fællesskab.

Tænd et håb hos de forladte; selv Kristus hang forladt og ensom på korset. Alt håb syntes ude og alt liv syntes fortabt. Men i Dødsriget samlede han de fortabte, de glemte og dem, der havde vendt ryggen til dig.

Giv alle der har fået magt, viden og ansvar betroet visdom og indsigt til at handle til gavn for de svage.

Vær hos os, når vi skal dø; tag os med til din vingård til en evig og glædelig opstandelse hos dig.

Amen